

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا »

از آنچه به آن آگاهی نداری، پیروی مکن، چرا که گوش و چشم و دل، همه مسئولند. (سوره اسراء، آیه ۳۶)

مسئولیت پذیری یعنی چی؟

مسئولیت داشتن به معنای متعهد بودن به انجام کاریه و به دلیل این تعهد، شخص مسئول بعدا باید راجع به اون کار پاسخگو باشه. مسئولیت با اختیار تعریف می‌شه. یعنی اگر خدای نکرده یه سنگی همینجوری افتاد و خورد تو سر شما و سرتون زخم شد، سر سنگ داد نمی‌کشید که چرا خوردی تو سر من! ولی اگر کسی اون سنگ رو پرت کرد، می‌تونید بازخواستش کنید که چرا این کارو انجام داده.

مسئولیت ارتباط نزدیکی با وظیفه داره. مثلا اگر در مسیر کوهنوردی مسئولیت حمل آذوقه‌ها با شما بود و توی یک منزل مقداری از آذوقه‌ها گم شد، بقیه افراد گروه می‌تونن شما رو بازخواست کنن، و مسئولیت جبران خسارت هم بر عهده شماست. ولی اگر شما مسئول نقشه خونی بودید و آذوقه‌ای همراهتون نبود، دیگه در صورت گم شدن آذوقه‌ها شما مسئول نیستید.

فهمیدن در کنار اختیار باعث وجود مسئولیت می‌شه. مثلا از یه بچه کوچیک همیشه انتظار داشت مسئولیت رفتارش رو به عهده بگیره، چونکه هنوز عقلش نمی‌رسه. قدرت انجام کار هم مهمه. مثلا از نظر اسلام، هر آدمی در قبال دیدن ظلم مسئوله، و اگر ظلم رو ببینه و ساکت بشینه شریک ظالمه. اما شرطش اینه که قدرت انجام کار داشته باشه. پس اگر ناتوانه و کاری ازش برنمیداد، در اون لحظه مسئول نیست. اما اگر می‌تونه باید بره قدرت کسب کنه؛ که علاوه بر افزایش قدرت خودش، شامل متحد شدن با دیگران برای مقابله با ظلم هم میشه.

دو تا عامل باعث تقویت مسئولیت‌پذیری می‌شن یکی تقوا یکی ایمان. «لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ. إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ». آنها که به خدا و روز جزا ایمان دارند، هیچ گاه برای ترک جهاد (در راه خدا) با اموال و جانهایشان، از تو اجازه نمی‌گیرند؛ و خداوند پرهیزگاران را می‌شناسد. تنها کسانی از تو اجازه (این کار را) می‌گیرند که به خدا و روز جزا ایمان ندارند، و دل‌هایشان با شک و تردید آمیخته است؛ آنها در تردید خود سرگردانند. (سوره توبه، آیات ۴۴ و ۴۵). در اینجا به ضعف ایمان و تقوای افرادی که از مسئولیت شرکت در جهاد شونه خالی کردن و دنبال بهونه برای پیچوندن جهاد بودن، اشاره شده؛ و گفته شده که افرادی که ایمانشون قویه، هیچوقت دنبال پیچوندن وظایفشون (که اینجا مصداقش جهاده) نیستن.

چالش چیه؟

خب حالا که مختصراً با «مسئولیت پذیری» آشنا شدید، برای اینکه از پس این چالش بریاید و به مسیر ادامه بدید باید یه فعالیت متناسب با این موضوع انجام بدید تا شایستگی لازم رو کسب کنید. اما:

✓ یادتون نره قبلش حتماً و حتماً **رهنمای مسیر - شماره ۲** رو با دقت خونده باشید (یا فیلمش رو دیده باشید).

✓ علاوه بر این، برای اینکه بتونید متناسب با موضوع، قالب خوبی انتخاب کنید، حتماً **رهنمای مسیر - شماره ۳** رو هم بخونید (یا فیلمش رو ببینید).

○ برای اینکه به درک دقیقتر و بهتری از مفهوم «مسئولیت پذیری» برسید پیشنهاد میشه از منبع زیر هم کمک بگیرید:

- کتاب حماسه حسینی. جلد ۱. شهید مطهری. صفحه ۲۰۷ تا ۲۱۲
- مقاله در باب مسئولیت پذیری. [پایگاه اطلاع رسانی حوزه](#)

❖ دستتون بازه که با ایده پردازی و خلاقیت خودتون از مفاهیم **قرآنی** استفاده کنید و به شیوه‌ی مناسب بهشون بپردازید، اما ما هم چند پیشنهاد جزئی براتون داریم تا اگر کسی هیییییییییچ ایده ای نداشت ازونا کمک بگیره! اما دقت کنید که اینا صرفاً چند پیشنهاد هستن برای کمک!

پس تلاش کنید خودتون ایده بزیند:

- پیشنهاد ۱: پذیرفتن یک مسئولیت در کلاس یا خانه، برای حل یک مسئله و تهیه گزارش از اون در قالب تجربه
- پیشنهاد ۲: ساخت یک پادکست درباره تاثیر مسئولیت پذیر بودن افراد جامعه در پیشرفت فردی و جمعی
- پیشنهاد ۳: همخوانی چند آیه از قرآن که به موضوع مسئولیت پذیری اشاره دارن
- پیشنهاد ۴: ساخت یک اینفوگرافی درباره انواع مسئولیت‌ها و وظایف ما در قبال اطرافیانمون، افراد مختلف، جامعه و...